

Tárgy: Beszámoló Békés Város 2007. évi
környezeti állapotáról
Előkészítette: Gál András osztályvezető
Ilyés Péter környezetvédelmi referens
Műszaki Osztály
Véleményező Pénzügyi Bizottság,
bizottság: Szociális és Egészségügyi Bizottság

Sorszám: III/1.
Döntéshozatal módja:
Egyszerű szótöbbség

Tárgyalás módja:
Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete

2008. szeptember 30-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja alapján „a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében *elemzi, értékeli* a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot”.

Az Önkormányzatnak nem feladata a környezet minőségének mérésére alkalmas mérőhálózat üzemeltetése, ezért az előterjesztés a rendelkezésünkre álló adatokat tartalmazza.

Amennyiben a Képviselő-testület számára relevánsak a város levegőminőségének, illetve az Élővíz-csatornára vonatkozó szennyezőanyagok mennyiségére vonatkozó mérési adatok, akkor ezek a 2009-es évtől beszerezhetőek saját költségükön.

A 2007. évről szóló tájékoztató anyag elkészítésénél a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, a Békési Hulladékgyűjtő Kft., Békés Megyei Vízművek Zrt. Az ÁNTSZ Békési Békéscsabai és Szeghalmi Kistérségi Intézet és a Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatását használtuk fel.

Levegőminőség

A Körös-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Békés városában három mérőhelyet üzemeltetett, a Szarvasi út 42-44. sz., Petőfi Sándor utca 2. sz. és a Hőzső utca 32. sz. alatti ingatlanokon. Az ország környezetvédelmi hatóságainak racionalizálása következtében 2004. után csak olyan városokban üzemeltetnek levegőminőségi mérőhálózatokat, ahol a közlekedésből és az ipari tevékenységből származó környezetterhelés jelentős mértékű, tehát a lakosságot érő környezeti veszélyek számottevőek.

Városunkban a fent részletezett indokok miatt a döntéshozók nem vélték jelentős kockázatnak a levegő minőségére ható tényezőket, ezért a mérőhálózatunk 2004. május 1-jével bezárt.

A fentiek értelmében sajnós jelenleg nem rendelkezünk pontos, mért adatokkal, ezért a Környezetvédelmi Felügyelőség segítségét kértük, amely a következő térségi adatokat szolgáltatta, amelyek véleményük szerint jól jellemzik a térség levegőminőségét:

A környezet állapota és védelme Magyarországon a rendszerváltástól az ezredfordulóig a légszennyező anyagok kibocsátása – a metán kivételével – csökkent, azóta néhány esetben kismértékű ingadozás figyelhető meg. Az Unió fajlagos szennyezésének szintjét azonban egyik légszennyező anyag kibocsátott mennyiségében sem értük el 2007-ben.

Az üvegházhatású gázok közül arányukat tekintve a szén-dioxid, a metán és a dinitrogén-oxid szerepe a legjelentősebb az éghajlatváltozást okozó környezeti terhelésben.

Részlegesen fluorozott szénhidrogének mennyisége az elmúlt 15 évben ugyan közel ötödével mérséklődött, az utóbbi években azonban inkább ingadozik. A légkörben levő mennyiség 4–5%-át erdeink megkötik.

A legnagyobb mennyiséget a közlekedés, a lakosság (fosszíliaik elégetése) bocsátja a levegőbe.

A metán a második legfontosabb üvegházhatású gáz, és bár mennyisége jóval kevesebb a szén-dioxidénál, felmelegítési képessége 21-szer nagyobb. Fő kibocsátói a hulladéklerakók és a mezőgazdaság. A metánszennyezés országosan 2005-ben csökkenni kezdett és ez a tendencia az elmúlt évben is megfigyelhető.

A dinitrogén-oxid globális felmelegítő képessége még a metánénál is nagyobb (310-szerese a széndioxidénak), és a légkörben több mint 100 évig megmarad. A kibocsátás – amely 2005-ben 3%-kal csökkent – 68%-a a mezőgazdaságból ered. A hagyományos légszennyező anyagok közül nőtt a nitrogén-oxidok (13%), az illékony nem metánvegyületek (13%), valamint az ammónia (8%) emissziója, a szilárd anyagoké viszont valamivel (1,1%) csökkent.

A levegő pollen koncentrációját az ÁNTSZ Békési, Békéscsabai és Szeghalmi Kistérségi Intézete méri a békéscsabai telephelyükön. Az Intézet tájékoztatója alapján a Békéscsabai adatok megfelelően tükrözik a térség pollen koncentrációját, ezért a következőkben ezt mutatjuk be.

A mintavétel az Európában is egységesen alkalmazott, Hirst-típusú térfogati mintavevővel történt. A folyamatosan szélirányba forduló csapda belsejébe egy 2 x 14 mm-es nyíláson keresztül áramlik be a levegő és a légáramlás irányára merőleges felületnek csapódik, ami egy dobra erősített, ragadós anyaggal (vazelin) előkezelt 2 cm széles szalag (Melinex-szalag). A légköri partikulumok megtapadnak ezen a felületen. A dob egy óraszerkezet segítségével 2 mm/óra sebességgel halad, azaz egy nap alatt 48 mm-t fordul. Az átszívott levegőmennyiség (14,4 m³/nap) részecsketartalma 14 x 48 mm-es területre koncentrálódik.

Az egy napot reprezentáló 48 mm-es szalagdarabok 2 órás beosztással ellátott tárgylemezre rögzítve, fukszinnal megfestve alkalmasak mikroszkópos analízisre.

Az Aerobiológiai Hálózat állomásai egységes leolvasási módszert alkalmaznak (Nikon Labophot-2 mikroszkóp, 400 x-os nagyítás), pollenszemek számlálásakor a szalag széleitől 6 – 6 mm távolságra lévő 2 db 0,5 mm-es sáv leolvasása történik meg, gombaelemek esetében minden 2 órás sávban 2 db 0,25 x 0,25 mm-es négyzeté, azaz itt a leolvasott terület 32 x kisebb.

Az eredményeket 24 órás átlagban db/m³ egységre kifejezett értékben kerülnek megadásra.

A 2007 évi pollennaptárt az 1 számú mellékletünk tartalmazza az egyes növények pollenterhelését a 2 számú melléklet és a pollenterhelés növényenkénti diagramját a 3 számú mellékletünk tartalmazza. A mellékletek az ÁNTSZ regionális intézetétől kaptuk meg.

A kültéri allergének közül a parlagfű (Ambrosia) jelentősége a legnagyobb, hiszen az allergiás betegek igen nagy százalékánál parlagfű elleni túlérzékenység mutatható ki, emellett a növény országszerte igen elterjedt, virágzási periódusa hosszú és nagy mennyiségben termelt pollenje a nyári allergén koncentráció jelentős részét teszi ki. Ezért virágzási periódusát kiemelve, részletesen ismertetjük.

Pollenszórásának kezdete átlagosan pár nappal korábbra tehető, mint múlt évben – a tartósan 10 db pollenszem/m³ feletti értékekkel rendelkező napokat átlagosan augusztus elejétől (32. hét) detektálták.

A mért legmagasabb napi koncentrációt augusztus utolsó hetében (34. hét) mérték – ez közel egy héttel korábbi időpont, mint 2006-ban.

A parlagfű szezon ebben az évben a 39. héten ért véget, pár nappal korábban, mint az előző évben.

Amellett, hogy egész évben mikor regisztrálták a legmagasabb napi koncentrációt, fontos

annak értéke is. 2007-ben a napi maximumok közül a legmagasabb /348/ volt.

Általánosságban elmondható, hogy a napi maximum érték idén alacsonyab, mint az előző évben.

A szezon egészére jellemző pollenterhelésről legjobban az éves összpollenszám ad Információt, amely Békéscsabán 2214 volt. Összehasonlítva ezt a Nyíregyházán mért 5749. jelentősen kedvezőbb a helyzet.

A parlagfű pollenre érzékeny betegeknél 30 db pollenszem/m³ napi koncentráció felett már jelentkeznek a tünetek.

A magas pollenterhelésű napok közül ki kell emelni azokat, melyeken a napi koncentráció 100 db pollenszem/m³ felé emelkedik (nagyon magas pollenterhelés), ez Békéscsabán, 6 napon történt meg.

Parlagfűvel szennyezett terület tulajdonosával szemben 2007-ben a Békési Földhivatal kezdeményezésére a Növényvédelmi Hatóság 31 esetben kezdeményezett eljárást.

Vízminőség

Felszíni víz:

Nagyobb kiterjedésű felszíni folyó vizeink a Kettős-Körös és az Élővíz-csatorna. Álló felszíni vizeink a bányatavak: belterületen a Puszkaporos, külterületen a volt Téglagyár területén, illetve a Békés és Békéscsaba között lévő homokbánya.

A Fehér-Körös többszöri szabályozás következtében közvetlen Gyula alatt Szanazugnál egyesül a Fekete-Körössel és Békés mellett Kettős-Körös néven folyik el mesterséges ásott mederben. Békésen a Fehér Körös eredeti folyómedre a város belterületét szeli ketté, helyén jelenleg az ún. Élővíz-csatorna található. A szabályozást a többszöri nagy árvizek tették szükségessé, melyek jelenleg is - főleg a tavaszi hóolvadások során - árhullámokkal fenyegetnek. Jelentős vízhozam-változás jellemző a Körös folyóra, szélsőségesen száraz, nyári időszakokban előfordul, hogy a meder duzzasztott vízszintje is jelentősen lepad.

Az ásott mederben folyó Kettős-Körös vize az országos átlagnál tisztább, I-II osztályú besorolású, kiváló-jó víz több év átlagát figyelembe véve. Kiemelt feladat a Románia felől érkező szennyeződések kezelése. A töltések távolsága egymástól a Kettős-Körösön átlagosan 300 m. Vízjárása ingadozó, a vízszintet a szabályozásokon kívül a békési (kiterjedése 308 ha) és a békésszentandrászi duzzasztó szabályozza, mely öntözési lehetőséget is biztosít a térségben. A folyó közepes kisvízhozama 6,0 ml/s, közepes vízhozama 70,7 ml/s, közepes nagyvízhozama 507 ml/s.

A Kettős-Körösön évente két árhullám figyelhető meg: a tavaszi ún. jeges áradás, illetve a nyári ún. zöldár. 2007-ben a tavaszi és nyári áradás az enyhe és csapadékban szegény időjárásnak köszönhetően csekély mértékű volt.

Az Élővíz-csatorna a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. Az Igazgatóság kéthetente három helyszínen méri és elemzi a víz minőségét.

Az Élővíz-csatorna és a Fehér-Körös (tápvíz) vízminősége a 2007. évi vízvizsgálatok alapján az MSZ 12749 szabvány szerint:

Mintavételi helyek	A.	B.	C.	D.	E.
Fehér-Körös 136,80 fkm Gyulavári országhatár 12FF01	III	III	III	IV	II.
Élővíz-csatorna 24+200 fm Veszely-híd 12FF13	IV	IV	II.	III.	III.
Élővíz-csatorna 0+000 fm Békés torkolat 12FF11	III.	V.	III.	III.	III.

Az MSZ 12 749 –es szabvány öt fő komponenscsoportot, azokon belül pedig alcsoportokat különböztet meg. A fő- illetve alcsoportokon belül található komponensek, kémiai ill. biológiai mutatók kiértékelését végzi el, majd sorolja be a rá jellemző vízminőségi osztályba.

Az MSZ 12 749-es szabvány a következő öt fő komponenscsoportot tartalmazza:

- A. csoport: Oxigénháztartás
- B. csoport: Tápanyagháztartás
- C. csoport: Mikrobiológiai paraméterek
- D. csoport: Szerves- és szervesetlen mikroszennyezők
- E. csoport: Egyéb paraméterek

Értékelve a három mintavételi helyszín eredményeit megállapítható, hogy mire az Élővíz-csatorna vize Gyuláról Békésre ér romlik a víz tápanyagháztartása, ez azt jelenti, hogy a Békéscsabai szennyvíztisztító nem elegendő tisztításának köszönhetően nagy mennyiségű szerves és szervesetlen tápanyag kerül a vízbe. A tápanyag-feldúsulás meleg nyári napokon oxigénhiányt eredményezhet, amely a hasznos élő szervezetek pusztulásához vezethet, amely ez idáig azért nem következett be, mert a békési szakaszra a víz utánpótlást és ezzel összefüggésben a felhígítást a Dánfoki csatornán biztosítjuk.

A probléma megoldására több lehetőség adódik, egyrészt a Békéscsabai szennyvíz tisztított korszerűsíteni szükséges, másik részből a csatorna kezdeti szakaszán a folyamatos vízutánpótlás megoldása. Az első lehetőség megvalósításra a békéscsabai Önkormányzat a napokban kapta meg az értesítést, hogy a kivitelezés finanszírozásához az Európai Unió is hozzájárult, így a korszerűsítés várhatóan 2011-re elkészül. A másik megoldás kialakítása 2007-ben történt meg az „Ökovíz program” keretében. A program bemutatására későbbiekben kerül sor.

Békés város területén található bányatavak magántulajdonban vannak és kezelésüket a tulajdonosok által létrehozott zártkörűen működő egyesületek végzik. Az egyesületeknek kötelező évente legalább egy alkalommal vízmintát venni és szennyezés esetén a FM Hivatalt értesíteni. Az elmúlt időszakban a környezetet veszélyeztető esemény nem történt a területeken.

Felszín alatti vizek:

Felszín alatti vizeink állapotát nagyban befolyásolja a város csatornázottsága, ezért állapotuk jellemzésénél fontos megvizsgálni a következőket:

Békés város vízellátását és szennyvízkezelését a Békés Megyei Vízművek Zrt. biztosítja. Tájékoztatásuk szerint a város vízfogyasztása az utóbbi tíz évben jelentősen nem változott. A város vízellátása a Körös-Maros hordalékkúpjának vízbázisáról történik.

Települési szennyvíztisztító telep

A Békési szennyvíztisztító telep a Békés város területén keletkező zömmel kommunális eredetű szennyvíz elvezetésére és tisztítására szolgál. A telep helye: Békés, Krisztina-zug. A szennyvíz tisztítási technológiája: módosított A2/O technológia.

A tisztítótelep kapacitása: 2600 m³/d,

Ebből:

Közcsatornán érkező: 2500 m³/d,

Szippantott szennyvíz: 100 m³/d.

A tisztítótelepre érkezett nyers szennyvíz mennyisége átlagosan nem érte el a telep hidraulikus kapacitását

A tisztítótelepen a keletkező szennyvíziszapot spontán komposztálási technológiával kezelik. A komposztálás hőképződéssel jár, amely az iszapban lévő baktériumokat és mikrobákat elpusztítja. A kezelt és érett komposztot közel 50 ha mezőgazdasági területen hasznosítják.

Hulladékgazdálkodás

Városunkban a kommunális hulladékok gyűjtését, szállítását és kezelését a Békési Hulladékgyűjtő Kft. végzi. A 2007-ben keletkező hulladék mennyisége közel 6000 tonna volt, amely a békési lerakóban került elhelyezésre.

A műanyag, üveg és papír hulladékok szelektív gyűjtését a Békési Hulladékgyűjtő Kft. végzi a város területén 2005. évtől. A szelektív gyűjtőszigetek elhelyezésének és szükséges darabszámának meghatározásánál az 5/2002. (X. 29.) KvVM rendelet előírásait vették figyelembe. A város területén 13 darab háromfrakciós gyűjtőedény van elhelyezve. A szolgáltató tájékoztatása alapján a telepre begyűjtött hulladék minősége az előző évekhez képest javulást mutat. A műanyag hulladékokat bálázás után az Öko-Pannon Kht-nek, az üveget az Orosházi Üveggyárnak a papír hulladékot a MÉH telep felé értékesítik.

2007-ben a begyűjtött műanyag hulladék mennyisége 15 tonna, papír hulladék 8 tonna és az üveghulladék mennyisége közel 22 tonna a Békési Hulladékgyűjtő Kft. adatszolgáltatása alapján.

Illegális hulladéklerakás

A lakosság egy része a szemételepi elhelyezés helyett az építési törmelék (sittet), lomot és egyéb hulladékot illegálisan a város elhagyott területein vagy a városszéli erdőkben rakja le. Évente visszatérő lerakóhelyek: Cigányvízláda, Felső-körgáti zsilip, Csatárkert.

2007-ben a Békési Hulladékgyűjtő Kft-vel közösen a fent említett területekről közel 100 m³ vegyes települési hulladékot szállítottunk el.

Parkfenntartás és köztisztaság 2007. évi tevékenysége

A parkfenntartási és köztisztasági feladatok ellátására az Önkormányzati tulajdonú LISZ Kft-vel van szerződése az önkormányzatnak. A Kft-nek a város belső zöld területeinek gondozásáért külön szerződése van a Békési Faiskola Kft-vel.

Április végéig megtörtént a városi zöldterületek hóolvadást követő első tavaszi nagytakarítása. Ennek keretében több 10 m³ parki hulladékot, szemetet, illegális hulladékot szállítottak el a parkfenntartó szervezetek a közterületekről. A Békési Hulladékgyűjtő Kft. 2007. áprilisában elvégezte a lomtalanítási feladatokat is. A parkfenntartó szervezetek november első hetében megkezdtek a falevél gyűjtését és folyamatos szállítását a közterületekről. Ezzel párhuzamosan szállítatják el a lakosság által közterületre kihelyezett nagymennyiségű kerti hulladékot és illegális szemetet.

Fakivágás

2007-ben megközelítően a jóváhagyott kérelmek alapján összesen 130 darab fa kivágása történt meg. 2007-ben is folytatódott a már korábban megkezdett tervszerű beteg fák kivágása és a pótlási munkálatok a város több területén.

Szökőkút, artézi kutak

Május elejétől szeptember közepéig működött a belvárosi szökőkút. Az ezzel kapcsolatos vízgépészeti ellenőrzések, könnyű karbantartások május elején megtörténtek. Az Asztalos utcai és Széchenyi téri artézi kutak vízminta vétele öt évente kötelező és legutóbb 2005-ben történt meg. Az akkori mintavételek alapján az arzéntartalom magas, ennek ellenére az ANTSZ csak arra kérte az önkormányzatot, hogy egy táblát helyezzen ki, miszerint a kút vize fogyasztásra nem alkalmas az arzéntartalom miatt.

Virágok

Május hónapban a parkfenntartó szervezet közel 12.000 darab egynyári virágot (begónia, petúnia, sétányrózsa, bársonyvirág, hamvaska, záporvirág, kakastaréj, díszcsalán, nebáncsvirág) ültetett ki a belvárosi virágágyásokba.

Fejlesztések

2007-ben a környezet állapotát befolyásoló fejlesztés a Közép-Békési Települések Vízvédelmi Egyesülete, a csatornával érintett három város és a Gyulai Vízügyi Igazgatóság részvételével valósult meg. A beruházás eredményeként megtisztításra került a Romániából eredő tápcsatorna és egy nagyobb teljesítményű szivattyú biztosítja a vízutánpótlást. Békés területén a három zsilipnél uszadék kiszedőhelyek és két zsilipnél a csónakázást megkönnyítő sólyapálya kiépítése valósult meg. A fejlesztés eredményeként a következő években várhatóan javul a víz minősége és megnő a csatorna rekreációs értéke.

Mezei Őrszolgálat

A Mezei Őrszolgálat 2007-ben 4 fővel működött. Békés közigazgatási területét 4 körzetre osztották fel, így a mezőőröknek saját működési területük van. Működési területük nagysága összesen 12720 ha. A mezőőrök működési területén elsődlegesen a termőföldek őrzését, az azokon lévő, illetve azokhoz tartozó termények és termékek, felszerelések és eszközök, haszonállatok, mezőgazdasági építmények, földmérési jelek vagyontárgyainak védelmét látják el. Feladatuk még az illegális hulladéklerakó-telepek keletkezésének megelőzése, tettenérés során az elkövető azonosítása, további illegális lerakók keletkezésének megakadályozása. Feladatuk továbbá a termények lopásának megakadályozása, a műveletlen, elhanyagolt földterületek és azok tulajdonosainak felderítése. A mezőőrök a munkakörük ellátásához szükséges tanfolyamokon vettek részt az elmúlt időszakban. A mezőőrök fegyvervizsgával és "A" kategóriás gépjárművezetői engedéllyel rendelkeznek.

Határozati javaslat:

Békés város Képviselő-testülete a város környezeti állapotáról szóló tájékoztatást elfogadja.

Határidő: Értelem szerint

Felelős: Izsó Gábor polgármester

Békés, 2008. szeptember 23.

Izsó Gábor
Polgármester

.....
Jogi ellenjegyző

.....
Pénzügyi ellenjegyző

A vízminőségi osztályok részletes jellemzése:

I. osztály: kiváló víz

Mesterséges szennyező anyagoktól mentes, tiszta, természetes állapotú víz, melyben az oldott anyag tartalom kevés. Az oxigéntelítettség közel teljes, a tápanyagterhelés csekély, és a szennyvízbaktérium gyakorlatilag nincs.

II. osztály: jó víz

Külső szennyező anyagokkal és biológiailag hasznosítható tápanyagokkal kis mértékben terhelt, mezotróf jellegű víz. A vízben oldott és lebegő, szerves és szervetlen anyagok mennyisége, valamint az oxigénháztartás jellemzőinek évszakos és napszakos változása az életfeltételeket nem rontja. A vízi szervezetek fajgazdagsága nagy, egyedszámuk kicsi. Szennyvízbaktériumban igen szegény.

III. osztály: tűrhető víz

Mérsékelt szennyezett (pl. tisztított szennyvizekkel már terhelt) víz, amelyben a szerves és szervetlen anyagok, valamint a biológiailag hasznosítható tápanyagterhelés eutrofizálódás eredményezhet. Szennyvízbaktériumok következetesen kimutathatók. Az oxigénháztartás jellemzőinek évszakos és napszakos ingadozása, továbbá az esetenként előforduló káros vegyületek átmenetileg kedvezőtlen életfeltételeket teremtenek. Az életközösségekben a fajok számának csökkenése, és egyes fajok tömeges elszaporodása vízszennyeződést is előidézhet. Esetenként szennyeződésre utaló szag és szín is előfordul.

IV. osztály: szennyezett víz

Külső eredetű szerves és szervetlen anyagokkal, illetve szennyvizekkel terhelt, biológiailag hozzáférhető tápanyagokban gazdag víz. Az oxigénháztartás jellemzői tág határok között változnak. Előfordul az anaerob állapot is. A nagy mennyiségű szerves anyag biológiai lebontása a baktériumok nagy száma (ezen belül a szennyvízbaktériumok uralkodóvá válása), valamint az egysejtűek tömeges előfordulása jellemző. A víz zavaros, esetenként színe változó, és előfordulhat a vízvirágzás is. A biológiailag káros anyagok koncentrációja esetenként a krónikus toxicitásnak megfelelő értéket is elérheti. Ez a vízminőség kedvezően hat a magasabb rendű vízi növényekre és soksejtű állatokra.

V. osztály: erősen szennyezett víz

Különböző eredetű szerves és szervetlen anyagokkal, szennyvizekkel erősen terhelt, esetenként toxikus víz. Szennyvízbaktérium tartalma közelít a nyers szennyvizekéhez. A biológiailag káros anyagok, és az oxigénhiány korlátozzák az életfeltételeket. A víz átlátszósága általában kicsi, zavaros, bűzös, színe jellemző és változó. A bomlástermékek és a káros anyagok koncentrációja igen nagy, a vízi élet számára krónikus, esetenként akut toxikus szintet jelent.